

Törekvése nem volt hiábavaló

**Szántó Kovács János születésének
125. évfordulójára emlékeztek Vásárhelyen**

Tegnap, születésének 125. évfordulója alkalmából egésznapos programmal emlékeztek meg szülővárosában, Hódmezővásárhelyen Szántó Kovács Jánosról, az 1890-es évek agrárszocialista mozgalmainak vezetőjéről.

Délelőtt a városi tanács-ház dísztermében a MEDOSZ Központi Vezetősége és Csongrád megyei Bizottsága, a Csongrád megyei Levéltár, a városi tanács és a Hazafias Népfront városi bizottsága közös rendezésében emlékülést tartottak. Az eseményen megjelent és az elnökségben foglalt helyet Tóth Szilveszterné, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára, dr. Szalontai József, a városi pártbizottság első titkára, Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese, Hunya István, a MEDOSZ elnöke és dr. Agoston József, az SZMT vezető titkára is.

Dr. Csatorjai Antal, a városi tanács elnöke köszöntötte az emlékülés résztvevőit, akik között más megyékből érkezett vendégeket. Szántó Kovács János nevét viselő intézmények, szocialista brigádok képviselőit is láthattuk. A tanács elnöke megnyitotta a beszédet, majd a szocialdemokrata párt megalakulását követő agrárproletár megmozdulásokról a Viharsarokban, majd azokról az eseményekről, amelyek révén a mozgalom közzéjutott Hódmezővásárhelyre tevődött át. Korabeli dokumentumokból idézve felelevenítette Szántó Kovács János alakját és tevékenységét, az 1894. április 22-i, később országos és külföldi visszhangot is kiváltó megmozdulást, majd az azt követő pert. Hanesúlyozta: jöjjön Szántó Kovács Jánost ötévi börtönrre ítélték, sem a bíróság előtt, sem később nem tagadta meg osztályváltásait, az agrárproletárokat bátor képviselője, a szocialista eszmék szószólója maradt.

A megnyitót követően dr. Rácz János, a JATE tanszékvezető egyetemi tanára elnöklével folytatódott az emlékülés, amelyen elsőként S. Vincze Edit, a Párttörténeti Intézet tudományos főmunkatársa „Az MSZMP megalakulása és harca a vidéki szervezkedés korszakáról”, majd Szabó Ferenc, a Békés megyei Levéltár vezetője „A Viharsarokban megindított szervező munka kiterjedése az 1890-es évek elején”, Farkas József, a Csonérad megyei Levéltár vezetője „Az 1894. április 22-i zendülés”, Nagy Dezső, a Munkásmozgalmi Múzeum tudományos munkatársa pedig „Szántó Kovács János utolsó évei” címmel tartott előadást.

Az előadás érdekfeszítő kiegészítő referátumot követően dr. Rácz János mondott zárszót.

Összegzésében hangsúlyozta: Szántó Kovács János egyénisége azokban az időkben példamutató jelentőséggel bír a magyarországi agrárproletárság előtt, s ezért alakját nemcsak a város és a megye, hanem az egész ország büszkén vallja magáénak. Jöjjön harca akkor nem járhatott eredménnyel, ő és sok társa mégis vállalta az üldöztetést és meghurcoltatást — a jövő nemzedékének érdekeiért. S harcos kiállásuk nem volt hiábavaló, mozgalmuk számos követőre talált és eszméik a felszabadult Magyarországon valóssággá váltak.

Az évforduló jegyében délután a Kincses temetőben Szántó Kovács János sírjánál koszorúzási ünnepséget tartottak. Az eseményen, amelyen ott volt Tóth Szilveszterné, az MSZMP KB tagja, Szűcs József, a megyei párt-vezetőbizottság tagja, dr. Szalontai József, dr. Csatorjai Antal, dr. Agoston József és Török István, a Hazafias Népfront városi elnöke is, a Himnusz elhangzása után Hunya István, a MEDOSZ elnöke mondott beszédet. Egyebek között hangsúlyozta, hogy Szántó Kovács Jánosra emlékezni egyet jelent a ma társadalmi eredményeinek számbavételével, s a jövő tennivalóinak meghatározásával is. Hiszen Vásárhely szülötte a szocializmus és a kommunizmus esz-

méit vallotta, amikor jobb sorsot, biztos megélhetést, elnyomástól mentes társadalmat követelt a nyomorúságban élő népek. Beszéde további részében a MEDOSZ elnöke Szántó Kovács Jánost példaképül állította az ifjúság elé, kiemelve, hogy az ő elszánt bátorsága, harca a társadalmi változásokért csak akkor nyer igazi értelmet, ha mai követői, a fiatalok is megvívják küzdelmüket a haladásért, a fejlett szocializmus, a kommunizmus ügyéért.

A beszédet a városi vegyeskórus előadása követte, majd a síremléknél koszorút helyeztek el a megyei és a városi pártbizottság, a MEDOSZ, a tanács és a Hazafias Népfront, az SZMT, a Munkásmozgalmi Múzeum, valamint a Szántó Kovács János nevét viselő munkásság, termelőség, iskola és kollégium, továbbá a szocialista brigádok képviselői.

A koszorúzási ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

A Szántó Kovács János évforduló tegnapi eseménysorozata emlékkiállítás megnyitásával zárult: az Oldalkosár utcai középiskolai kollégiumban dr. Tamasi Mihály, a megyei pártbizottság osztályvezetője nyitotta meg a különböző dokumentumokból álló tárlatot, amely május 12-ig tekinthető meg.

Május 4-én kezdődik az Akadémia közgyűlése

Szardán Tamásy István, akadémikus és Láng István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese tájékoztatta a sajtó munkatársait az Akadémia május 4-én kezdődő 137. közgyűlésének programjáról.

A hazai tudóstársadalom legrangosabb fóruma a korábbi évek gyakorlatától eltérően ezúttal munkaközgyűlés jellegű lesz. A megnyitót május 4-én a budavári kongresszusi teremben tartják, ahol átadják az akadémiai aranyérmét és az akadémiai díjakat. Ezt követően Berend T. Iván akadémikus mai gazdaságpolitikánk történelmi összefüggéseiről tart előadást, amelyet vita követ.

Még aznap délután megkezdődik az osztályülések sora. Az MTA tíz osztályának ülésén egyebek közt szó lesz az atomenergia hazai hasznosításának tudományos-műszaki kérdéseiről, a gépipari technológiai kutatás jelentőségéről és feladatairól, a

magyarországi latinság szótáráról, a magyar népzene-történetéről és a magyar zenetörténetéről, a kritikai kiadások helyzetéről és problémáiról.

Május 5-én délután Szentágothai János, az Akadémia megbízott elnöke terjeszti elő az MTA elnökségének beszámolóját az 1970-es akadémiai reform tapasztalatairól, a további tennivalókról. Márta Ferenc, az MTA főtitkára értékeli majd az MTA intézeteinek négyesztendő kutatómunkáját, és vázolja az ötödik ötéves tervidőszak kutatási feladatait. Újdonság az idei közgyűlésen, hogy az elnöki, illetve főtitkári beszámolókat vita követi.

A közgyűlés záró napján, május 6-án, pénteken folytatják a vitát az MTA vezetőinek előterjesztéseiről. Délután döntenek új tiszteleti tagok megválasztásáról, s megválasztják az Akadémia elnökét. A közgyűlés május 6-án határozathozattal zárul.

Figyelem és felelősség

A kárhányszor látok hatalmas gépet a határban, a balladabéli Kerekes Péter fia, jó Kerekes Izsák jut eszembe. Biztosan azért van ez, mert előbb hallottam szép magyar balladákat, és csak jóval később láttam szép nagy gépeket. Meg azért is, mert a leírt balladának van két ilyen sora: „Egy eleméntében gyalog-ösvényt vága, És visszajöttében szekérutat nyitja.” Hozzáátalodom mindig a gondolathoz, hogy szélesedik azóta a gyalogösvény is, és a szekérút is.

Lépelem mértem meg a kétszer-kétszáz-negyvenöt lóerős, új Rába-tractor szélességét a mezőgazdasági gépek legutóbbi kiállításán: legalább négy és fél méter. Ha ez vissza is jön, már majdnem sztrádaszélességet nyit, pedig még semmi nincsen mögötte akasztva. A Lajta—Accord-veetőgép egyszerre tizenegyet és fél méteres csíkot vet be, és óránként nyolc és fél hektáron teszi földbe a magot. Győrben gyártják a traktort, Mosonmagyaróváron az ekét. A nyolcas eke három méter húsz centi szélességben szánt egy menetben. A körbe forgó öntöző hetvenkilenc méteres átmérőjű kört rajzol, a gördülő öntöző kétszázhatvan négy méteren adja az „esőt”, balagva.

Nem tagadom, ámulattal töltönek el a nagy gépek, és a hozzájuk ragadó nagy számok. A számok akkor is, amikor az árukat nézem. Drágán mérnek a gépet, akár az aranyat. Amelyik szövetkezet meg tudja venni, arról akár ki is állíthatjuk a bizonyítványt: nem áll rosszul. Legnagyobb ámulatom mégis a beléköpzelt vagy benne ülő emberé. Ki lehet az, akire akkora érték rá lehet, rá mernek bízni? És ha az árokba fordul? Másfél millió bukik vele, vagy a duplája? Vagy ha elfelejteti ott zsírozni, ahol legjobban kellene, ha nem veszi észre az első nyirkogást? Ha két hónap múlva jön rá, hogy ő mégsem ilyen szeretett volna? Egy bal kézről sikerült, rossz mozdulat úgy viszi a pénzt a kasszából, mintha szél kapna bele. Arról az emberről van szó, aki feje búbjával legföljebb a kerék tetejéig ér föl.

Számolhatok a gép árát, de akkor még messze járok az igazságtól. Hát az a munka mennyit ér, amit végez? Azokban a gazdaságokban, ahol ősszel a Rába—Steiger-tractor dolgozott, októberben—novemberben már nem maradt szántani való. A tavaszra hagyott őszi szántás pedig visszavisszatérő témája volt azelőtt a humoristáknak. Nem igaz, hogy a gép végzi ezt az iszonyatosan nagy munkát, hanem a masinista, a géppel. Ekkora értéket már nem lehet rábízni arra, aki éppen jön, arra, aki máshová nem jár. Ide már az sem elég, ha valaki megtanulja pontosan, mikor hová kell nyúlania, és soha nem téveszt. Ezt a gépet becsülni kell, kímélni kell, mint azelőtt az érző lovat. Nagyon kényes jószág

valamennyi. Aki egy ilyen gépet tönkretenne, nem a milliókat dobna ki az ablakon, egy gazdaságot vihetne kátyuba.

Egy emberről beszélnek, pedig legalább három kell belőlük egy traktorra. Itt viszont már az sem elég, ha valósággal szeretik a nagy gépet, az is számít, egymást mennyire bírják ki. Haragosát, ellenlábását senki nem válthatja a nyeregben, mert annak jó vége soha nem lehet. Általában nyolc órát dolgozik mindegyikük, úgy, hogy éjjel-nappal járjon a szerkezet. Ez a gép akkor igazán drága, ha áll. Nincs nyújtott műszak, nincs dupla műszak, csak egy műszak van, amikor még figyelni és pontosan dolgozni lehet. Pihent ember kell, és olyan, aki jól érzi magát.

Furcsán hangzik, ha azt mondom, a gép követeli, hogy az emberre is legyen gondunk. Azért furcsa, mert mégiscsak az ember fontosabb, bárhonnán nézzük is. De sorolni tudnám a példákat, hogy a traktorosnak hányszor engedjük, hogy ereje végső fogyatkozásáig szántson-veessen, sőt igen sokszor biztattuk is, ha sürgetett az idő. Szinte mindig sürgetett. Leginkább azért örülök az új gépeknek, mert remélem, hogy az úgynevezett traktorbetegségek kimennek vele a divatból. Fogalmazhatom úgy is, hogy nem azért vigyázzunk az emberre, nehogy tönkremenjen a gép, hanem gépet veszünk neki, nagyon drágán, hogy az egészségét védjük. Azt hiszem, ez a fogalmazás a jó. Ezután már bátran írhatom, hogy így a kettő együtt gazdaságos is.

Kényelmet ad az új traktor — és amit külföldről hozunk be, annál is előre lépett az értékelés sorában a kényelem is —, de cserébe figyelmet és felelősséget követel. Keze-lába nem fárad úgy a traktorosnak, belső részét nem rázza alkatrészeire, egészen a gyomorhajig, vagy a vibrációs betegségekig. Fejjel többet dolgozik, mint izommal.

Vannak ilyen traktorosok és kombájnosok? Jólisik leírni, hogy maholnap csak azok maradnak, akikre ekkora felelősséget rá lehet bízni, és aki tartósan el is bírja. Régi hagyomány, hogy új gépet mindig a legjobb traktorosok kapnak. A sokéves gyakorlat, a naponkénti próbatétel azonban kevés, ezeket a gépeket meg kell tanulni, vizsgáznunk kell belőlük újra meg újra. Olyan masinisták kellene tehát, akik a vizsgákat is bírják.

Mi lesz a folytatása? Úgy tudom, aki repülőgépre megy pilótának, nagyon a szemébe néznek annak. Maholnap legalább olyan feltételeknek kell megfelelnie a földi gépek pilótáinak is, mint levegőben röpködő, permetező vagy fejtrágyázó társaiknak. És legalább akkora megbecsülést is érdemelnek.

Horváth Dezső

Tovább korszerűsítik az építési módokat

Összességében javuló el-látás, az V. ötéves terv hátralevő időszakában biztató termelésfeleltetés —, így vélekedett az építőanyag és szerelőipar helyzetéről szardán ülésén az Országgyűlés építési és közlekedési bizottsága. A képviselők az vizsgálattal: hogyan készült fel az építőanyag- és szerelőipar 1980-ig szóló feladatainak el-látására.

Sárosi János építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes tájékoztató elő-adásában egyebek között el-mondotta, hogy az országos építőiparnak az V. ötéves tervidőszakban évi átlagban 5,7 százalékkal kell növel-nie termelését. Ez megkö-

veteli a termelési szerkezet átalakítását, a korszerű építési módok és technológiák széles körű alkalmazását, a hatékonysági követelmények érvényesítését, az anyagi-műszaki ellátás lényeges javítását.

Az elmúlt ötéves tervidő-zsokban a fontosabb építőanyagok (tégla, burkoló-anyagok, azbeszt-cement, síkűveg termelésében sikerült az építőanyagipari le-maradását megszüntetni, il-letve — cementből csökken-teni. A mostani ötéves terv-ben a termelést 30 százalékkal kell növelni, úgy, hogy ennek döntő hányadát, kö-rülbelül 85 százalékát a munka hatékonyságának javítá-sa adja.

Aczél György az írószövetségben

Aczél György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnök-helyettese szardán ellátoga-tott az írószövetségbe. Részt-vett a látogatáson Király Andrásné, a budapesti párt-bizottság titkára és Fehér István, a VI. kerületi párt-bizottság titkára.

Aczél György az írószövet-ség választmányának kibőví-tett ülésén Dobozy Imrénének, az írószövetség főtitkárának megnyitói szavai után tájé-koztatást adott időszerű po-litikai és ideológiai kérdésekről.

Paradicsomültetés a homokon

Korán kezdte meg a szabadföldi paradicsom ültetését a forráskúti Haladás Termelőszövetkezet tagsága. Szakaszosan tűzdelik ki az előnevelt növényeket. A korai ültetés bizonyos kockázattal jár, de vállalják ezt, hogy elsőnek vi-hessenek nagy tömegű árut piacra, hozzájáruljanak a fogyasztók primőrellátásának javításához, és növeljék a gazdaság árbevételét. Nagy területen, 150 hektáron termelnek az idén paradicsomot, amelyből négyszáz vagonnyit a konzerviparnak szállítanak. Az elsőnek kiültetett palántákat a szeszélyes időjárás, a fagyok és a szélviharral együtt járó homokverések károsították. A kipusztult növények helyére azonban újakat tesznek, kiegészítik, „befoltozzák” az ültetvényeket.

A forráskúti gazdaság sok eredményes kísérletet kezde-ményezett már a homokon. E kísérletek sorát bővítve, első ízben az idén, magról vetett ceceli paprikát termelnek huszonnégy hektáron. A fűszerpaprikánál ez a módszer, a hely-revetés — mint ismeretes — bevált, most kipróbálják az étkezési paprikánál.

„Foltozzák” a károsított ültetvényeket

Az egyik táblán két géppel ültetnek